

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafu este de doue ori pe septimana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. v. poste, cu banii prin scrisori francate, adreseate catre espeditura. Pretiul prenumeratiunii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen.

Nr. 63. ANULU XVIII.

Sabiu, in 9/21 Augustu 1870.

ru provinciele din Monarchia pe anu anu 8 fl. era peo jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diu'a nascerei Majestatii Sele Imperatului si Regelui.

Joi, in 6 Augustu, pre la cinci ore dimineati'a 101 bubuituri de tunuri ne anuncia inceperea zilei festive, diu'a nascerei Majestatii Sele Imperatului si Regelui **Franciscu Iosifu I.** In acel'a-si tempu revigihare a (reveille) cu musica trecea prin unele strade principali a le cetatii.

La 9 ore se celebra in biseric'a noastra din cetate sant'a Liturgia, de Escelenti'a Sea Presantitulu. P. Archiepiscopu si Metropolitu **Andrei u Baronu de Siaguna** cu o asistinta potrivita preotiesca si diaconesca. Escelenti'a Sea Pre Santitulu P. Archiepiscopu si Metropolitu in decursulu s. liturghie a cetitu ecteniile prin care se ceru dela Ddieu tote cele bune si de folosu pentru inalitatiulu nostru Monarchu si pentru tota stapanirea lui, iera la finea liturghiei ceti o rugaciune forte evlaviosa si corespunditorie unei solemnitati, prin carea se ceru ajutorulu cerescu ca sa vina, sa lumineze si sa intaresca pre' acelu ce conduce sortea milioneloru incredintate de providinta conducerei sele.

Indata dupa rugaciune Reuniunea sodaliloru romani intona si cu dens'a toti crestini din Biseric'a, imnulu imperatescu, dupa care se termina servitiulu dumnediescu.

Si la alte biserici de alte confessiuni s'a servitu servitiu ddieescu. Inaintea bisericii romano-catolice a statu in parada deplina infanteri'a garnisoni de aici, carea la unele momente dedu salvele obicinute

Dupa amedi a fostu prandiu festivu la Escelenti'a Sea Presantitulu Archiepiscopu si Metropolitu **Andrei u Bar. de Siaguna** si la locutiutoriulu comandantulu militariu generalu majorulu cavaleru de **Raichetzer.**

Nr. 774.

Epit. 25.

Cerculariu,

catra tote sinodele, comitetele, si epitropiele parochiale, din districtulu Consistoriului greco-orientalu alu Aradului.

(In privinti'a administrarei si controlarei averiloru bisericesci, a manipulariei baniloru, a faceri si esaminarii ratiocinieloru bisericesci.

Dupa esperintiele facute in timpul mai recinte au devenitu la cunoscenti'a acestui Consistoriu aceea impregiurare: cumca din partea subalterneloru organe bisericesci incredintate cu administrarea averiloru, cu manipularia baniloru, si cu manuducerea ratiocinieloru — socotiloru — bisericesci, dispusetiunne proviedute in statutulu organicu, nu se efectuescu cu acurateti'a si esactitatea receruta, si nu se urmaza procedura prin statutulu organicu prescisa in acesta privintia.

Acest'a impregiurare au indreptatilu pre acestu consistoriu la aceea presupunere si ingrigire: ca respectivile organe bisericesci nefindu bine informate despre chiamarea si datorinti'a ce li-o impune statutulu organicu; si mai departe, neavendu deplina cunoscentia despre procedura prescisa in afacerile bisericesci si mai alesu cu privire la agendele de natura de mai susu espusa, — usioru potu causa in administrarea averei bisericesci confusiuni si urmari daunose si impedeatoare progresulu doritu.

Din care incidinte consistoriulu, in urmarea detorintei de inspectiune si controlare, au aflatu de neincungiurabila necesitate, in siedinti'a plenaria tienuta in 25 Iuniu a. c. — a dispune: ca si pãna

cãndu in privinti'a acest'a se va face o regulare si norma definitiva, sa stabilizeze in modu provisoriu o procedura uniforma practica si deobligatore pre partea tuturiloru respectiveloru organe bisericesci submanuate acestui consistoriu.

Care procedura prin esplicatiunea dispusetiuniloru speciali din statutulu organicu, cu privire la art. I, II, si III. §§. 7., 23 si 27 se cuprinde in urmatoarele puncte si anume:

1. Fiesce care comitetu parochiale are detorintia: a compune in 3 esemplare unu Inventariu despre tota averea miscatoare si nemiscatoare a biserice, scolii, si a fondeloru, — din care unulu la pastreza in archivu, alu doilea lu preda epitropiei parochiale; si alu treilea esemplariu se subserne Consistoriulu prin concernentulu protopresviteru.

Acestu inventariu este de a se compune dupa formulariulu stabilitu, si alaturatu aci sub **A**) cu tota esactitatea si cu observarea instructiunii ce se cuprinde in testulu formulariulu; avendu a fi cu desclinita atentiune la intrebãrile puse cumca:

- a) in ce stare se afla realitãtile comunei bisericesci?

- b) de ce clasa si calitate este sesiunea parochiale, si pamentulu scolii?

- c) cum, si sub ce titlu se afla induse — tote acestea — in cartea funduaria?

Iera cu privire la capitalele imprumutate suntu de a se espune specifice:

- a) cele asigurate prin intabulatiune hipotecaria;

- b) interesele acestor'a;

- c) cele neasigurate si neintabulate;

- d) interesele acestor'a.

2. Epitropia parochiale primindu dela comitetu pre lãnga astufeliu de inventariu averile comunei bisericesci spre ch'vernisire si manipulare conscienliosa si fidela, — este indetorata: a portã unu jurnaldu despre percepte si erogate (diurnalulu de cassa) ce se facu sub ori ce titlu, — dupa formulariulu proviedutu cu esemple sub **B**.)

3. Acestu diurnaldu de casa se duce regulatu in tota lun'a, si la finea fiesce-cãrei'a lune se incheia; iera cu inceputulu lunei urmatoare se continua dupa modalitatea espusa in testulu formulariulu.

4. Pre has'a acestui diurnaldu, — la incheierea sant'ulu solariu, se compune ratiociniulu bisericescu (socota) dupa formulariulu ce se alatura sub **C**.) care ratiociniu instructu cu tote documintele provocate despre perceptiunile si erogatiunile facute in decursulu anului, se depune comitetulu parochiale pentru esaminare.

5. Comitetele parochiale are detorintia: in decursulu anului, adeca din timpu in timpu a controlã si inspectiunã activitatea si lucrãrile epitropiei parochiale; a scontrã cass'a bisericesca, si a se convinge despre acurat'a procedura a epitropiei in administrarea averei bisericesci, si despre corect'a manipulare a baniloru.

6. Iera in casu de lipsa, va sa dica: deca cu ocaziunea controlarii si scontrarii cassi, se voru descoperi neregularitati in administratiune, ori abusuri in manipularia baniloru bisericesci — din partea epitropiei, — atunci comitetulu parochialdu sub greomentulu raspunderei personali, este indetoratu: a face aratare sinodulu parochialdu, — si prin acest'a consistoriulu.

7. In asemenea modu este respunditoriu sinodulu parochialdu pentru tote eventualitãtile de asemenea natura provenitoria prin negligenti'a si lasitatea sea, — avendu detorintia a fi cu deosebita bagare de sãma la aceea: ca comitetulu parochiale sa corespunda in deplina mesura si cu tota sirguinti'a chiamarei sale.

8. Deca sinodulu parochialdu va observã contrariulu, adeca in cãtu sãu prin comitetu, sãu pre alta cale va fi informatu despre neregularitati si abusuri obvenitorie in administratiunea averei si manipularia baniloru bisericesci: atunci este indetoratu, indata a face dispusetiuni corespunditorie pentru delaturarea acelorasi; — avendu despre cele intemperate si dispuse, — pre calea concernentulu protopresviteru, — a face indata aratare la consistoriu.

9. Cu referintia la esaminarea ratiocinieloru bisericesci mai susamintite (punctulu 4.) — se dispune: ca dupa ce epitropia parochiale la finitulu anului si a incheiatu ratiociniulu, si l'au depusu comitetulu, acest'a convoca siedinti'a; esamina ratiociniulu; si lu presinta sinodulu parochiale.

10. Sinodulu parochiale are apoi detorintia: in terminu de 15 zile, ratiociniulu subsernuto prin comitetu alu supune esaminarii si din partea sea, — si cu privire la perceptiuni si erogatiuni, a se convinge despre autenticitatea si esactitatea documinteloru provocate, avendu despre actulu esaminarii a portã protocolulu formale.

11. Deca cu ocaziunea esaminãrei, ratiociniulu se afla corect, si nu subversãza dificultãti — sinodulu parochialdu lu aprõba in urmatoarea formã:

„Ratiociniulu presinte, pre anulu solariu 1870. depusu prin epitropia parochiala, si reveditu prin comitetulu parochialdu, in diu'a de astadi esaminãndu-se naintea sinodulu parochiale, s'a publicatu din positia in positia, si conferendu-se cu tote documintele provocate s'au aflatu, in ordine, — corect, si nu subversãza nici o dificultate; prin urmare se aprõba, si cu acest'a epitropiei se da absolutariu.“

Datu din siedinti'a Sinodulu parochiale tienuta in (diu'a) (lun'a) si (anulu).

12. Dupa efectui'a esaminare si aprobare, ratiociniulu se restituie comitetulu parochiale spre pastrare in archivu, iera o copia completa si autenticata prin presiedintele si notariulu comitetulu parochiale, este de a se subserne totu deun'a, — prin concernentulu protopresviteru — la consistoriu spre luarea la cunoscentia, si definitiva aprobare.

13. Acelea ratiocinii, in privinti'a caror'a cu ocaziunea esaminarii se voru constatã scaderi si dificultati, — sinodulu parochiale si face observatiunile, si mai antaiu le restituie comitetulu spre dilucidarea dificultatiloru sãu reintregirea scaderiloru descoperite, si cauzate din partea epitropiei parochiale.

14. Dupace epitropia va dã din partea sea deslucirile recerute, si va suplini scaderile ocurinti, — comitetulu substerne ierasi ratiociniulu reintregitu sinodulu parochiale, care apoi procede analogu regulei dispuse la alinea 11. a instructiunii presinte.

15. In privinti'a ratiocinieloru dificultate, si prin epitropia parochiale dilucidate; sinodulu parochiale dupa efectui'a censurare, aduce decisu in merit; care decisu, din preuna cu totu actulu, anume: cu ratiociniulu proviedutu cu tote documintele si observarile sãu deslucirile date, se transpune la consistoriu — pre calea concernentulu protopresviteru, — spre definitiv'a decidere.

16. Epitropiei parochiale i va stã in dreptu: a si insinua recursulu in cont'a decisiunei aduse din partea sinodulu parochialdu, — in privinti'a dificultatiloru constatate in ratiociniu, care recursu in restimpulu prefiptu de 15 zile, lu va ascerne consistoriulu, totu pre calea concernentulu protopresviteru; se face inse observore: ca recursule intrate dupa espirarea terminulu preclusu nu se voru luã nici intr'o consideratiune, ci caus'a se va supune deciderii ulterioare din partea acestui consistoriu.

17. Ce se atinge apoi de ratiociniile despre venitulu tasuriloru, si anume: alu II-lea clericalu, si alu III-lea preparandialdu, — avendu aceste osebãti'a loru destinatiune, suntu si mai departe a se

portă în evidinția separată, și a se manipula conform procedurii de până acum.

Aceste dispoziții normative spre cinosura și acomodare sunt numai decât a se comunica sub-mantelului sinode, — prin mijlocirea concenților domni protopresbiteri, — căroră li se pune în cea mai strinsă detorință: ca în interesul consolidării și alu progresului averilor noastre bisericesci, dară mai vertosu spre evitarea neregularităților și a abuzurilor, — sa conlucre cu totu zelulu și tota energiă la punctuală efeptuire a acestor mesuri avendu despre rezultatu din cându în cându a face reporturi acestui consistoriu.

În fine se face observare: ca ratiociniile (socoțiile) bisericesci restante din anii trecuți, adeca cele din 1869, voru fi de a se face după formă și procedură de până acum usitata, fiindu însărcinați respectivi protopresbiteri, a sollicita subscrierea acestor socoții restante din partea comenloru bisericesci; iera despre efeptuiri a publicare a circulariului presinte, se accepta reportu în terminu de 15 zile.

Datu din ședința consistoriale ținuta în Aradu, în 9 Iuliu 1870.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
Episcopulu Aradului.

La nr. 792.

plen.

Conspectulu sumariu,

alu cercurilor electorali din districtulu consistoriului aradanu pentru alegerea deputatoru la congresulu nationalu bisericescu convocatu pre 1 Oct. calend. vechiu 1870 la scaunulu mitropoliei în Sabiu.

Nrul	Numele cercului	Loculu centrale de alegere și de scrutiniu	Cerculu se compune din		Comisariu Consistoriale	
			Protopresbiteratu	Comune	Suflete	Preotiescu
A) În părțile Arado-Zarandane: (Cercuri 8; comune 185; suflete 216,853.)						
1.	Aradu	Aradu	10	27,306	Ioanu Ratiu	Vice-comitele comit. Sigism. Popoviciu
2.	Radn'a Berzava	Totvaradi'a	25	21,661	Aradului	Advocatulu Ioanu Popoviciu-Deseanu.
		de totu	29	28,328		
3.	Giula Oflaca	Aradu Chisineu	4	4,032	Petru Chiriloscu	Judele cercuale Davidu Nicor'a.
		de totu	11	21,633	Protopresbiterulu Chisineului.	Advocatulu Alesiu Popoviciu.
4.	Chisineu	Chisineu	17	28,983		Asesorulu trib. comit. Emanuila Missiciu
5.	Vilagosiu (Sir'a)	Vilagosiu	16	27,078	Administratourulu protopresbiterulu Nicolau Beldea.	Advocatulu Demetriu Bonciu.
		Chisineu	2	3,174		
		Vilagosiu	8	13,121		
6.	Borosineu	Borosineu	3	4,373		Jude cercuale Teodoru Halicu.
		Buleni	10	7,403		Substit. vice-comite Ioanu Motiu.
		de totu	23	28,071		
7.	Buteni	Borosineu	25	14,020	Ioane Groza	
		Buteni	16	14,952	Protopresbiterulu Halmagiului	
		de totu	41	28,972		
8.	Halmagiu	Halmagiu	34	22,450		
B) În părțile Banatice: (Cercuri 6; comune 125; suflete 144,052.)						
9.	Temisior'a	Temisior'a	20	25,847	Miletu Dregiciu	Asesorulu consist. Dr. Paulu Vasiciu.
		Protopresbiterulu Temisior'a				
10.	B.-Comlosiu	B.-Comlosiu	10	23,915		Ioane Sierbanu oficiantulu dominal.
		Temisior'a	10	12,005		
		B.-Comlosiu	2	4,593		
		Lipov'a	5	6,072		Fiscalulu consist. Atanasiu Ratiu.
11.	Ving'a	Monastirea			Ioane Tieranu	
		Hodosiu	1	868	Protopresbiterulu Lipovei.	
		de totu	18	23,538		Advocatulu Georgiu Fogarasi.
12.	Lipov'a	Lipov'a	24	23,915		
		Temisior'a	3	4,559		
13.	Chisetu	Hassiasiu	16	19,408	Vicentiu Schelegianu	Notariulu com. Dionisiu Cadariu.
		de totu	19	23,967		
		Lipov'a	19	15,298	parochu în Alisoiu	Proprietariulu de Capelnesiu
14.	Birchislu	Hassiasiu	15	9,046	asesorn consist.	Dr. Ales. Mocioni.
		de totu	34	24,344		

(Sum'a totale; cercuri 14; comune 310; suflete 360,805.)

Aradu, 23 Iuliu 1870.

Consistoriulu aradanu.

Cronic'a resbelului.

Retragerea armatei franceze până după Marne seu până la Parisu devine din ce în ce mai probabila. Ni se pare cu atâtă mai fără indoială, ca francesii au scopulu amintitu, cu câtu depeșele cele mai prospete afirmă, ca ei au pasesitu déjà Nancy și ca Pont a Mousson e ocupatu de germani. În astufeliu de impregiurări nu se pôte ascepta o lovitura decisiva inca multu tempu, chiaru cându germanii aru înaintă cu tota poterea.

Este mai nainte de tôte în interesulu militariu alu francesiloru, a tragană lucrulu, pentru că efeptulu moralu alu victorieiloru germane sa se domoleasca, pentru de a suplini lacunele și de a sosi pre câmpulu de batalia poteri noue. Acestea le profita francesii prin delungare și si usurăza totu de odata forțe proviantarea și inarmarea, deca se retragu mai afundu și se voru ingagiă la o lovitura decisiva în locu de, după Mosel, — la Maas seu pre câmpulu de Chalons la Marne. Cu totu pasiulu, care lu facu francesii inapoi, se intarescu, pre cându inamiculu în aceeași seu mai mare mesura se slabesce, cu totu pasiulu celu face înainte. Elu trebuie, sa-si asigureze comunicatiunea cu Germani'a, sa asiedie în locuri de etape garnisone, sa oserve fortareti și trebuie sa-si procure recerintiele din departare din ce în ce crescenda. Paresirea radi-mărei pre Metz n'aru fi în casulu acest'a pentru francesi paguba mare, de ore ce din partea germaniloru s'aru recere spre oservarea acestei fortareti o trupa cu multu mai mare decâtu din partea francesiloru spre ocuparea ei. Deca luamu de alta parte în consideratiune referintiele politice apoi trebuie sa mărturisimu, ca se recere dela Napoleonu unu sacrificiu forțe mare, a urmă prin acesta retragere esemplului, ce l'a datu rusii la anul 1812, aliatii la 1813 după lupt'a dela Bautzen și mai tardiu austriacii sub Radetzky.

Accea-si parere 'și da si o fôia specialu militariu, care e de opiniunea, ca mântuirea Francei se pôte efeptu numai prin o retragere până la Parisu.

Deca aru succede corpuriloru franceze, imprasciate a trece riulu Mosel, — ceea ce după cum aflamu din isvôre prussiane, s'a si intemplat, — apoi nu mai pôte fi vorb'a, de a sili pre francesi a se retrage cu prip'a Patru septemani seu si mai multu se potu opri prussii în mersulu loru catra capitala, deca cele trei armate inimice, progressinte în frontu intinsu, se voru sili de francesi mereu a se concentra pentru o lovitura decisiva, care după parere li se imbia prin positiuni bine alese pentru Arrièregard'a, care maschéza retragerea armatei și a se imprascia apoi iera-si în forma de 3 radie centrifugale pentru de a merge mai departe.

În patria nu va fi cu greu a capetă sciri acurate despre inamicu, dela poporulu, care e fanatisatu contr'a prussieniloru, și folosindu fia-care ocaziune favoritoria a atacă acusi un'a alt'a parte izolata a armatei și ai causă în modulu acest'a o perder după alt'a. Fia-care pasiu îndaretu, fia-care ór contribue la restaurarea ecuilibrului între ambele armate.

Din Bohemi'a.

Unu corespundinte alu „N. Fr. Blatt“ face urmatorele meditatiuni despre disolverea dietei boheme: În situatiunea cea serioasa a momentului presinte nu ne îndemna nici o mangaiere, a reveni mai de aprôpe la cele interne, la patria, pre care fia-care cive o aru vedea bucuros mare și puternica. Austri'a nu e numai din afara periclitata, ci chiaru în intru afundu sguiduita. Cine cutéza a afirmă, ca acestu statu mandru va avea unu viitoriu seu ca se va sfermă în caletoria sea de piscurile care în cea mai mare parte insusi si-léu întemeiatu? Increderea ôrba în viitoriu, unu midilocu, care în fapta de multe ori nu a esitu reu la capetu, nu statornicesce esistinti'a; numai has'a realitatei mai pôte decide despre esistinti'a Austriei. Accea legatura, care impreuna tôte nationalitățile și fractiunile Austriei într'o idea de statu, e destramata. Necapacitatea de a conduce trebile a estinsu și intaritu pretensiunile nationale parte din ne'ntielegere parte din adinsu, barbatii de statu au crescutu și nutritu elementele, care despica statulu, sistemulu lui Schmerling s'a maturatu de ferbinti'a anarchia nationala, că cându naru fi esistatu.

Destramarea statulu se începă cu impariirea lui în două prin dualismu. Atunci inse s'a speratu a infugă bôl'a consumatorie prin acasta operatiune periculosa. Credinti'a, ca fia care parte a imperiului s'a intaritu și întineritu, începă a se descepta.

